

Dr. Arslan KABUKCUOĞLU
Eskişehir Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince T.C. Sağlık Bakanı Sayın Fahrettin KOCA tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. Saygılarımla. 15/04/2021

Dr. Arslan KABUKCUOĞLU
Eskişehir Milletvekili

Bireylerin yaşamını devam ettirebilmesi için beslenme en zaruri ihtiyaçtır. Gıda kavramı 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının 24'üncü bendinde; "Doğrudan insan tüketimine sunulmayan canlı hayvanlar, yem, hasat edilmemiş bitkiler, tedavi amaçlı kullanılan tıbbi ürünler, kozmetikler, tütün ve tütün mamulleri, narkotik veya psikotropik maddeler ile kalıntı ve bulaşanlar hariç, insanlar tarafından yenilen, içilen veya yenilmesi, içilmesi beklenen işlenmiş, kısmen işlenmiş veya işlenmemiş her türlü madde veya ürün, içki, sakız ile gıdanın üretimi, hazırlanması veya muameleye tâbi tutulması sırasında kullanılan su veya herhangi bir maddeyi...ifade eder." şeklinde tanımlanmıştır.

İlaç kavramı ise 1262 sayılı İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunun 1'inci maddesinde, "Kodekste muharrer şekil ve formül haricinde ve fenni kaidelere muvafık muayyen ve sabit bir şekilde yapılacak amilinin ismiyle veya hususi bir nam altında ticarete çıkarılan tababette müstamel her nevi basit ve mürekkep devai tertiplere ispençiyari ve tıbbi müstahzarlar ismi verilir." şeklinde tanımlanmıştır. Özetle tıpta kullanılan her türlü tedavi edici ürün ilaç olarak tanımlanmaktadır.

Bir diğer ürün çeşidi olan bitkisel tıbbi ürünler ise Geleneksel Bitkisel Tıbbi Ürünler Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde "Etkin madde olarak yalnızca bir veya birden fazla bitkisel drogu, bitkisel preparatı ya da bu bitkisel preparatlardan bir veya bir kaçının yer aldığı karışımları ihtiva eden tıbbi ürünü" şeklinde tanımlanmıştır. Tüm bu ürünlerin dışında bir de Takviye edici gıdalar hayatın olağan akışında karşımıza çıkmakta ve günlük yaşamda birçok insan tarafından kullanılmaktadır.

Takviye edici gıdalar ise 5996 sayılı Kanunu'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının 65'inci bendinde; "Normal beslenmeyi takviye etmek amacıyla, vitamin, mineral, protein, karbonhidrat, lif, yağ asidi, amino asit gibi besin öğelerinin veya bunların dışında besleyici veya fizyolojik etkileri bulunan bitki, bitkisel ve hayvansal kaynaklı maddeler, biyoaktif maddeler ve benzeri maddelerin konsantre veya ekstraktlarının tek başına veya karışımlarının, kapsül, tablet, pastil, tek kullanımlık toz paket, sıvı ampul, damlalıklı şişe ve diğer benzeri sıvı veya toz formlarda hazırlanarak günlük alım dozu belirlenmiş ürünler" olarak tanımlanmıştır.

W838

• 5996 sayılı Kanunu'nun 28'inci maddesi uyarınca Takviye edici gıdaların üretim, ithalat, ihracat ve kontrolüne ilişkin usul ve esaslarının bakanlıkça belirleneceği düzenlenmiştir. Ancak Vitamin, mineral ve gıda takviyelerinin internet ve marketlerde satışının yapılması bilinçsiz tüketim oranını arttırdığı görülmektedir. Tarım ve Orman Bakanlığı denetiminde olması imitasyon ürünlerin piyasaya sürülmesine, üretim ve satışındaki denetimlerin yetersiz olması halk sağlığına zarar verme potansiyelini ve sağlık problemlerinin oluşma riskini arttırmaktadır. Ayrıca bu gıdaların birçoğunun piyasada sağlık beyanı gerçekleştirilerek satılması halk sağlığı nezdinde daha büyük sorunlara yol açmaktadır. Sağlık beyanı, Türk Gıda Kodeksi Beslenme ve Sağlık Beyanları Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasının (ğ) bendinde; "Herhangi bir gıda grubunun, gıdanın veya gıdanın bileşiminde bulunan öğelerin sağlıkla ilişkisini belirten, ileri süren veya ima eden beyanı...ifade eder." şeklinde tanımlanmıştır. Bu kapsamda, sağlık beyanlarının yapılabilmesine ilişkin genel koşullar ilgili Yönetmeliğin 5'inci maddesinde belirtilmiştir. 7151 sayılı Kanunla, 5996 sayılı Kanunun 23'üncü maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, "Gıda ve takviye edici gıdaların etiketinde, tanıtımında veya reklamında sağlık beyanı kullanılabilmesine Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunca izin verilir." hükmü getirilmiştir. Yapılan bu değişiklik ile gıda ve takviye edici gıdalarda sağlık beyanı kullanımı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'nun iznine tabi olmuştur. Piyasadaki birçok takviye edici gıdanın üzerinde sağlık beyanı bulunmakta ve her türlü mecrada bu şekilde reklamlar yapılmaktadır. İşbu durum halk sağlığını derinden etkilemektedir. Kronik hastalığı bulunan ve uzun süreli ilaç kullanan kişilerde ve çok sayıda ilaç kullanan yaşlılarda gıda takviyelerinin kontrolsüz şekilde kullanılması yaşamı tehdit eden sonuçlara neden olabilmektedir. Eczaneler dışında internet, aktar ve diğer satış kanalları ile herhangi bir sağlık profesyoneline danışmadan satılmak suretiyle toplumun erişimine açık olan takviye edici gıdaların ruhsat ve denetim işlemlerinin etkisini azaltmaktadır. Bu bağlamda takviye edici gıdaların denetimi ve üretim sürecine ilişkin hem mevzuatta hem de uygulamada eksiklerin olduğu açıktır. Takviye edici gıdaların eczaneler dışında başkaca yerlerde de satılması halk sağlığını ciddi anlamda tehdit etmekte ve ölümlere sebebiyet vermektedir.

Bu bağlamda;

1. Takviye edici gıdaların Denetim kontrolünün istikrarlı olabilmesi adına niçin gerekli önlemler alınmamaktadır?
2. Takviye edici gıdaların denetimi açısından son 1 yılda yapılan denetimler neticesinden elde edilen sonuçlar nelerdir?
3. Bu gıdaların sadece eczanelerde satılmasına ilişkin niçin çalışma yapılmamaktadır?
4. Tarım ve Orman bakanlığı ile Sağlık bakanlığı arasında bu gıdaların ortak bir barkod sistemi çerçevesinde denetlenmesi ve piyasa sürülmesi noktasında çalışma mevcut mudur?